Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Victoria Sanduța)
Dosarul nr. 2a-2439/24 (2-20059087-02-2a-18062024)

D E C I Z I E

10 iulie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componența:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Natalia Mămăligă și Ala Malîi
Grefier Ana Roșu

examinând în ordine de apel, în ședință publică, cererea de apel declarată de apelantul *****in *****, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 7 aprilie 2021, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****in ***** împotriva lui *****privind încasarea prejudiciului material, cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La data de 02 iunie 2020, *****in ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către ***** privind repararea prejudiciului material în sumă de 1651 lei, compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 10 februarie 2019 deținutul ***** care se afla în celula nr. 18 a sectorului nr. 1, avea un comportament agresiv, înjura cu cuvinte necenzurate în adresa persoanelor care efectuau amenajarea sectorului, iar la solicitarea de a se calma, acesta nu a reacționat continuând acțiunile sale ilegale, lovind cu pumnul în geamul (termopan) al ***** din *****, prin ce și l-a deteriorat.

Relevă că în rezultatul evaluării prejudiciului comis de către pârâtul *****în temeiul actului de evaluare a prejudiciului material din 14 februarie 2020, extrasului din registrul evidenței bunurilor materiale eliberat de către serviciul financiar, actului de inspectare a pagubei produse în celula nr.18 din sectorul nr. l precum și în baza rapoartelor întocmite de angajații ***** ***** privind deteriorarea bunurilor statului s-a constatat că acesta constituie 1651 lei (cheltuielile pentru procurarea bunului deteriorat intenționat).

Notează că în conformitate cu art.236^1 alin.(1) din Codul de executare, administrația Penitenciarului nr.13 din Chișinău a înaintat materialele privind recuperarea prejudiciului cauzat în sumă totală de 930,24 lei, ceea ce constituie cheltuieli pentru procurarea bunurilor sus menționate.

Relatează că la data de 07 aprilie 2020, deținutului ***** i-a fost adus la cunoștință valoarea prejudiciului cauzat, fiindu-i propusă achitarea benevolă a acestuia, cerere prealabilă rămasă fără răspuns și executare, motiv pentru care s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată.

Totodată, indică că la moment deținutul ***** Gheorghe, a.n.12.06.1997, își ispășește pedeapsa în P*****i, fiind etapat la 18 mai 2020 conform deciziei ANP nr.573 din 15 mai 2020 pentru executarea în continuare a pedepsei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07 aprilie 2021, acțiunea a fost respinsă.

La data de 22 aprilie 2021, ***** ***** prin intermediul reprezentantului *****a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07 aprilie 2021, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea cererii de apel a reiterat motivele invocate în cererea de chemare în judecată, suplimentar a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, dat fiind emisă cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, circumstanțele importante ale cauzei nu au fost elucidate pe deplin, motiv pentru care o consideră neîntemeiată, pasibilă de a fi casată.

Relevă că instanța de fond neîntemeiat a respins acțiunea pe motiv că nu ar fi fost făcută dovada suportării efective a prejudiciului cauzat, fapt care nu corespunde realității, or ***** din ***** a suportat real cheltuielile pe care le revendică pentru reparația geamului termopan.

Susține că prin factura seria *****din 17 noiembrie 2019 (f.d.28) se confirmă procurarea geamului instalat după deteriorarea lui de către *****.

Consideră că instanța de fond nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar concluziile instanței expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, hotărârea în partea contestată este neîntemeiată, fapt ce servește temei de casare a acesteia.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2021 cererii de apel depuse de ***** ***** nu i s-a dat curs, iar prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2021, apelul declarat de ***** ***** a fost restituit.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 februarie 2022, a fost admis recursul declarat de ***** *****, cauza fiind remisă la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău etapa de primire.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2022, a fost admis apelul ***** *****, a fost casată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07 aprilie 2021 și emisă o nouă hotărâre sub formă de încheiere prin care procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****in ***** împotriva lui *****privind încasarea prejudiciului material, cheltuielilor de judecată a fost încetat pe motiv că nu urmează a fi examinat în procedură

civilă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 12 iunie 2024, a fost admis apelul ***** *****, cauza fiind remisă la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Reprezentantul apelantului, ***** *****, *****în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, din motive necunoscute, fiind legal citat despre data, ora și locul examinării cauzei, din care considerente, în temeiul art.379 alin.(2) CPC, Colegiul a dispus examinarea cauzei în absența acestuia.

Intimatul, *****, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, a fost legal citat despre data, ora și locul examinării cauzei, din care considerente, în temeiul art.379 alin.(2) CPC, Colegiul a dispus examinarea cauzei în absența acestuia.

Studiind cererea de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul Civil consideră apelul declarat ca fiind întemeiat și care urmează de a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. c) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

Conform prevederilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit dispozițiilor art.130 alin.(1) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Articolul art.373 alin.(1), (2), (5) CPC statuează că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art.9 alin.(1) și (2) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile.

(2) Drepturile și obligațiile civile apar:

a) din contracte și din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi și obligații;

d) în urma creării și dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

În conformitate cu art.10 alin.(1) și (2) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Potrivit art.11 alin.(1)-(2) din Codul civil, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Conform art.16 alin.(1) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

Repararea prejudiciilor reprezintă acea metodă de apărare a drepturilor civile încălcate, care dă posibilitate persoanei drepturile căreia au fost lezate să ceară repararea integrală a acestora (art.19 Cod civil).

Conform art.19 alin.(1), (2), (5) din Codul civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Potrivit art.242^1 alin.(7) din Codul de executare, condamnatul este obligat să întrețină în mod corespunzător bunurile puse la dispoziție de administrația penitenciarului și bunurile din dotarea unităților unde prestează munca.

Conform art.776 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art.236^1 alin.(1) din Codul de executare, persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate răspund pentru prejudiciile cauzate din vina lor la locul de detenție sau la locul de muncă din penitenciar, precum și pentru cheltuielile aferente suportate de instituțiile penitenciare în legătură cu acordarea asistenței medicale ca urmare a automutilării sau în caz de simulare conștientă a bolilor, stabilită și confirmată de instituțiile medico-sanitare publice ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Dispozițiile art.1998 Cod civil statuează expres că cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În conformitate cu prevederile art.858 alin.(1) din Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații.

Conform prevederilor art.9 alin.(1) CPC, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din probatoriul administrat în speță, Completul judiciar a stabilit că *****, a.n. 12.06.1997 a fost deținut la Penitenciarul nr.15- *****, astfel că acesta are statut de deținut, persoană aflată în executarea pedepselor privative de libertate.

Totodată, actele cauzei denotă că la data de 10 februarie 2019 deținutul *****, a.n. 12.06.1997, în timp ce se afla în p*****- ***** intenționat a deteriorat bunul ***** - *****.

Potrivit facturii fiscale nr. *****din 27 noiembrie 2019 se confirmă faptul procurării de către P*****- ***** a geamului PVC (f.d.74), în vederea schimbării geamului deteriorat.

Conform actului de inspectare a pagubei produse în celula nr.18 din sectorul nr.1 întocmit la data de 14 februarie 2020 s-a constatat că a fost deteriorat geamul PVC -1 buc (f.d.15).

În corespundere cu actul de constatare a valorii bunurilor deteriorate întocmit și semnat de Comisia ***** - ***** (președinte -dl *****, Șef secția logistică și administrare, comisar principal de justiție, membri: ***** specialist principal al Secției siguranță și regim penitenciar, comisar de justiție, *****, șef contabil al secției financiare, comisar principal de justiție, *****, specialist generalist al Secției medicale, inspector principal de justiție, *****c, inspector principal de justiție), comisia a verificat valoarea bunurilor deteriorate și a constatat că a fost deteriorat geam PVC, 0,74 m.p. în valoare de 1651 lei (f.d.16).

În vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, prin cererea prealabilă nr.2/1196 din 07 aprilie 2020, administrația ***** - *****, a propus deținutului ***** achitarea benevolă a pagubei materiale în sumă totală de 1651 lei în termen de 30 de zile, din momentul recepționării cererii prealabile (f.d.5-6).

La data de 09 aprilie 2020, ***** a făcut cunoștință cu cererea prealabilă, fapt ce se confirmă prin semnătura acestuia pe verso a cererii prealabile (f.d.6), dar nu și-a exprimat acordul de a repara prejudiciul în mod benevol, care se califică ca fiind un refuz tacit, nu este încadrat în câmpul muncii, mijloace financiare pe contul acestuia de peculiu lipsesc.

La data de 02 iunie 2020, *****in ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către ***** privind repararea prejudiciului material în sumă de 1651 lei, compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia respingerii cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 22 aprilie 2021, ***** ***** prin intermediul reprezentantului *****a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07 aprilie 2021, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2021 cererii de apel depuse de ***** ***** nu i s-a dat curs, iar prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2021, apelul declarat de ***** ***** a fost restituit.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 februarie 2022, a fost admis recursul declarat de ***** *****, cauza fiind remisă la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău la etapa de primire.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2022, a fost admis apelul ***** *****, a fost casată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07 aprilie 2021 și emisă o nouă hotărâre sub formă de încheiere prin care procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****in ***** împotriva lui *****privind încasarea prejudiciului material, cheltuielilor de judecată a fost încetat pe motiv că nu urmează a fi examinat în procedură civilă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 12 iunie 2024, a fost admis apelul ***** *****, cauza fiind remisă la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Pentru a decide astfel, Curtea Supremă de Justiție a reținut că obiectul juridic litigios constituie încasarea prejudiciului material cauzat de către deținutul Penitenciarului urmare a distrugerii bunurilor instituției în conformitate cu art. 236 [1] din Codul de executare, astfel că recuperarea prejudiciilor cauzate instituției penitenciare are loc în temeiul ordinului șefului Penitenciarului prin reținere din salariu.

Dat fiind că deținutul ***** nu este încadrat în câmpul muncii, nu dispune de surse financiare pe contul acestuia de peculiu, nu și-a exprimat acordul benevol de a se emite ordin de imputare a prejudiciului cauzat de deținut, conform pct.9 al Instrucțiunii privind recuperarea prejudiciului cauzat din vina deținuților la locul detenție sau locul de muncă, aprobată prin ordinul directorului Administrației Naționale al Penitenciarelor nr.383 din 21 iulie 2022, în cazul refuzului deținutului de a recupera paguba pe cale amiabilă sau insuficienței resurselor financiare disponibile pe contul său de peculiu, ordin de imputare nu se emite, caz în care instituția penitenciară este în drept să inițieze recuperarea pagubei pe cale judiciară, iar instanța de apel prematur a ajuns la concluzia încetării procesului pe motiv că acesta nu ar urma să fie judecată în procedură civilă.

Rejudecând cauza în ordine de apel, raportând dispozițiile normelor suscitate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră concluzia instanței de fond una neîntemeiat, pasibilă de a fi casată.

În acest sens, Colegiul reține că reclamantul P*****– ***** a invocat în cererea de chemare în judecată, în calitate de circumstanță de fapt cauzarea de către pârâtul intimat *****, a.n.12.06.1997 la data de 10 februarie 2019 a unui prejudiciul material care în temeiul actului de constatare semnat de Comisia ***** - ***** (președinte -dl *****, Șef secția logistică și administrare, comisar principal de justiție, membri: ***** specialist principal al Secției siguranță și regim penitenciar, comisar de justiție, *****, șef contabil al secției financiare, comisar principal de justiție, *****, specialist generalist al Secției medicale, inspector principal de justiție, *****c, inspector principal de justiție) constituie 1651 lei (f.d.16), format în rezultatul deteriorării la data de 10 februarie 2019 a geamului PVC în mărime de 0,74 m.p. din celula nr.18 din sectorul nr.1 a *****- *****.

Astfel, Colegiul judiciar atestă că P*****- ***** a înaintat prezenta acțiune împotriva pârâtului apelant *****, a.n.12.06.1997, solicitând în temeiul art.236[1] alin.(1) din Codul de executare încasarea prejudiciului material cauzat prin deteriorarea bunului în sumă totală de 1651 lei.

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererile de apel, instanța de apel constată că soluția a fost dată de către instanța de fond fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, criteriu ce presupune lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În argumentarea acestei poziții Colegiul reține prevederile art.242[1] alin.(7) din Codul de executare, condamnatul este obligat să întrețină în mod corespunzător bunurile puse la dispoziție de administrația penitenciarului și bunurile din dotarea unităților unde prestează munca.

Conform art.776 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit prevederilor art.236[1] alin.(1)-(2), (4) din Codul de executare, persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate răspund pentru prejudiciile cauzate din vina lor la locul de detenție sau la locul de muncă din penitenciar, precum și pentru cheltuielile aferente suportate de instituțiile penitenciare în legătură cu acordarea asistenței medicale ca urmare a automutilării sau în caz de simulare conștientă a bolilor, stabilită și confirmată de instituțiile medico-sanitare publice ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. Prejudiciul cauzat la locul de detenție se recuperează în baza ordinului de imputare emis de către șeful penitenciarului. Sumele încasate din restituirea pagubelor se virează în bugetul penitenciarului și se utilizează în scopul recuperării bunului deteriorat, cheltuielilor suportate.

Conform pct.8 a Instrucțiunii privind recuperarea prejudiciului cauzat din vina deținuților la locul de detenție sau de muncă, aprobată prin ordinul

directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor nr.383 din 21 iulie 2022, recuperarea pe cale amiabilă a pagubelor cauzate se efectuează în temeiul ordinului de imputare, emis de directorul instituției penitenciare.

În corespundere cu pct.77 din Statutul executării pedepsei pentru recuperarea pe cale amiabilă a pagubelor cauzate în temeiul ordinului de imputare este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții:

1) deținutul a exprimat acordul de a achita benevol prejudiciul,

2) deținutul dispune de suficiente resurse financiare disponibile pe contul său de peculiu,

3) deținutul se află în instituția emitentă a ordinului de imputare.

Potrivit pct.9 al aceleiași instrucțiuni, în cazul refuzului deținutului de a recupera paguba pe cale amiabilă sau insuficienței resurselor financiare disponibile pe contul său de peculiu, ordin de imputare nu se emite.

În conformitate cu pct.38 din Instrucțiunea privind recuperarea prejudiciului cauzat din vina deținuților la locul de detenție sau de muncă, aprobată prin ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor nr.383 din 21 iulie 2022, dacă deținutul nu este de acord să achite benevol suma pagubei cauzate și/sau nu dispune de suficiente resurse financiare disponibile pe contul său de peculiu, subdiviziunea juridică a instituției penitenciare inițiază recuperarea pagubei pe cale judiciară.

Prin prisma reglementărilor citate supra, drept temei pentru emiterea ordinului de imputare de către directorul penitenciarului, servește acordul benevol exprimat de către persoana deținută, care a cauzat prejudiciul propriu-zis, în cazul dat, deținutul intimat ***** fiind somat la 07 aprilie 2020 (f.d.5-6) prin cererea prealabilă nr.2/1196, recepționată la 09 aprilie 2020 (6), nu a exprimat acordul benevol pentru emiterea ordinului de imputare de către directorul penitenciarului, iar, în lipsa unui asemenea acord, directorul penitenciarului nu este în drept de a impune obligația persoanei deținute de a i se reține din contul de peculiu personal, suma prejudiciului material cauzat.

De altfel, intimatul ***** nu se află nici în custodia ***** – *****, or la 18 mai 2020 deținutul/pârât *****, conform deciziei ANP nr.573 din 15 mai 2020 a fost transferat din P*****– ***** în custodia ***** în scopul executării în continuare a pedepsei, iar contul său de peculiu a fost scos de la evidența ***** – ***** și a fost pus la evidența *****.

Respectiv, dat fiind că deținutul ***** nu este încadrat în câmpul muncii, nu dispune de surse financiare pe contul acestuia de peculiu, nu și-a exprimat acordul benevol de a se emite ordin de imputare a prejudiciului cauzat de deținut, în rezultat ordin de imputare în privința acestuia nefiind emis, deținutul nu se află nici în custodia ***** – *****, instituția penitenciară este în drept să inițieze recuperarea pagubei pe cale judiciară.

Iar, potrivit art.1998 din Codul civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Astfel, legiuitorul statuează că răspunderea delictuală civilă survine în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter general, care revine tuturor de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite. Răspunderea delictuală se naște prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate.

Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic, este obligatorie existența unui delict, care include în sine elementele obligatorii:

- prejudiciul,
- fapta ilicită,
- raportul cauzal dintre faptă și prejudiciu și
- vinovăția.

Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Potrivit prevederilor art.19 alin.(1) din Codul civil, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel.

Conform art.2025, alin. (1)-(2) din Codul civil, repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen și de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu putință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părților sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărâre judecătorească.

În cazul deteriorării unui bun, despăgubirea va fi egală cu pierderea valorii bunului și nu a costului reparației dacă costul reparației depășește disproporționat pierderea valorii.

Prin urmare, posibilitatea persoanelor de a apela la metoda de reparare a prejudiciilor rezultă din faptul lezării lor în drepturi, metodei de reparare a prejudiciilor fiindu-i atribuit un caracter universal de apărare a drepturilor civile.

Respectiv, în condițiile în care reclamantul apelant (P*****- *****) a făcut dovada cauzării acestuia a unui prejudiciu de către intimatul, *****, 12.06.1997 sunt justificate solicitările reclamantului, ***** - ***** de a cere despăgubiri materiale în prezenta speță.

Nu poate fi reținut argumentul instanței de fond precum că nu ar fi fost făcută de către reclamantul P*****– ***** dovada suportării efective a prejudiciului cauzat a cărei revendicare se pretinde, în condițiile în care potrivit facturii seria *****din 17 noiembrie 2019 anexate la fila dosarului nr.28 se atestă contrariul - procurarea geamului instalat după deteriorarea acestuia de

către *****, fapt care denotă că ***** din ***** a suportat real cheltuielile pe care le pretinde pentru reparația geamului termopan deteriorat, iar conform actului de inspectare a pagubei produse în celula nr.18 din sectorul nr.1 întocmit la data de 14 februarie 2020 s-a constatat că a fost deteriorat geamul PVC -1 buc (f.d.15).

Astfel, contrar aserțiunilor instanței de fond, Colegiul consideră că reclamantul apelant este îndreptățit în circumstanțele prezentei speței de a cere de la intimat despăgubiri materiale pentru deteriorarea intenționată de către deținutul ***** a geamului termopan în sumă de 1651 lei.

Conform prevederilor art.94 alin.(1), (3) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Subsecvent, cu referire la cheltuielile de judecată, fiind o cerință subsecventă celei principale, poartă soarta cerinței de bază, urmând a fi admisă în cazul în care partea a avut câștig de cauză, motiv pentru care Colegiul conchide privind încasarea de la ***** a taxei de stat suportate în instanța de fond în sumă de 270 lei și taxei de stat suportate în instanța de apel în sumă de 202,50 lei.

În această ordine de idei, având în vedere că hotărârea primei instanțe este neîntemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt fondate, Colegiul ajunge la concluzia de a admite apelul declarat, a casa hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În conformitate cu art.art.385 lit. c), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Se admite cererea de apel declarată de apelantul P*****– *****.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 7 aprilie 2021, cu emiterea unei noi hotărâri, după cum urmează:

Se încasează de la *****, în beneficiul ***** – *****, prejudiciul material în mărime de 1651,00 lei (una mie șase sute cincizeci și unu lei, 00 bani).

Se încasează de la *****, în beneficiul statului, suma de 270,00 lei cu titlu de taxă de stat pentru examinarea cererii de chemare în judecată și suma de 202,50 lei cu titlu de taxă de stat pentru examinarea cererii de apel, în total suma

de 472,50 lei (patru sute șaptezeci și doi lei, 50 bani).

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele ședinței: Ana Panov

Judecătorii: Natalia Mămăligă

Ala Malîi